

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Габриела Белова Белова-Ганева

относно конкурс за академична длъжност „доцент”

в Югозападен университет „Неофит Рилски” по професионално направление 3.6. Право,
(Наказателно право. Наказателноправна закрила на малолетни и непълнолетни)

(Заповед № 1365 от 24.07.2019 г.)

**за учебната и научно-изследователска дейност на гл. ас. д-р Надежда Йорданова
Кръстева за периода 2011-2019 г. (след придобиване на ОНС „доктор”)**

I. Общи данни за кандидата в конкурса

Надежда Йорданова Кръстева е преподавател на основен трудов договор в Югозападния университет „Неофит Рилски” от м. февруари 2007 г. след успешно издържан конкурс за асистент. От 2011 г. е доктор по право по научната специалност „Наказателно право” след успешно защитена дисертация на тема: „Наказателноправна закрила на детето в Република България” с научен ръководител проф. д-р Румен Владимиров към катедра „Публичноправни науки и публичен мениджмънт” в Югозападния университет „Неофит Рилски”. От м. февруари 2011 г. е главен асистент. Провежда семинарните занятия по задължителните учебни дисциплини „Наказателно право” и „Наказателен процес”, за студенти – редовно и задочно обучение по специалността „Право”, както и лекционни курсове по учебната дисциплина „Наказателно право” за студенти от специалност „Право”, редовна и задочна форма на обучение, както и за студенти „Национална сигурност”, редовна форма на обучение; лекционни курсове по учебната дисциплина „Правна закрила на детето” със студенти от специалност „Социални дейности”, редовна и задочна форма на обучение. През годините е провеждала лекционни курсове по учебните дисциплини „Пробация, фамилна комуникация и адаптация” със студенти от специалност „Право”, както и „Сътрудничество по наказателноправни въпроси в ЕС” със студенти от магистърска програма „Европейска интеграция”.

Като кандидат в конкурса за академична длъжност „доцент” Надежда Кръстева отговаря на изискването на Закона за развитието на академичния състав в Република България по чл. 24, ал. 1, т. 2, б. „а” – повече от две години е заемала академичната

длъжност „главен асистент”. Представила е всички необходими документи, съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото прилагане и на Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски”. На първото си заседание научното жури прие, че кандидатът отговаря на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. Доколкото ми е известно към настоящия момент няма доказано по законоустановения ред плагиатство в представените научни трудове.

II. Оценка на резултатите и приносите на представения хабилитационен труд и на другата научна продукция

Съгласно изискването на чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ е представен публикуван монографичен труд на тема: **„Наказателноправна закрила на детето: предизвикателства в съвременната технологична среда”**, С., изд. Веда Словена-ЖГ, 2019 г., ISBN 978-954-8846-52-3. Трудът на гл. ас. д-р Надежда Кръстева визира конкретен проблем, сравнително нов за наказателно-правната наука и практика, който не е изследван в защитената от нея дисертационна разработка.

Монографията представлява успешен опит **за анализ и извеждане на теоретически и практически изводи относно наказателноправната закрила на детето в съвременната технологична среда**. Едва ли е необходимо да се посочва, че XXI век се характеризира най-вече с глобален и изключително динамичен технологичен възход. Информационните и комуникационни технологии вече сериозно се вписват в процеса на всяка човешка иновация, в екстремното развитие на науката, в разрастването на бизнеса, в модернизирването на публичните услуги. Развитието на информационните и комуникационни технологии в общественото пространство неминуемо носи и своеобразни негативни последици. Неслучайно, Европол, както посочва авторката, освен термина „киберпрестъпление” използва и понятието „престъпление, зависимо от компютър”, т.е. извършено само чрез компютър, компютърни мрежи или други форми на информационни и комуникационни технологии (с. 92-93). За съжаление, доста често ставаме свидетели как технологиите се използват за извършването на различни престъпни деяния – финансови измами; кражба на самоличност; нарушаване на авторски и сродни права; производство, държане и разпространение на порнографски материали с деца; устройване на хазартни

игри; набиране на терористи и др., които често засягат най-уязвимата социална група – децата. Изследванията по проблема в различни научни области (социология, педагогика, психология и пр.) показват, че именно децата са сред най-активните потребители на различните видове информационни и комуникационни технологии. Липсата на достатъчно познания и житейски опит обаче повишават риска от въвлечането им в неблагоприятни, а понякога дори и престъпни ситуации.

Съответно, вече едва ли е достатъчно закрилата на детето да се осъществява само по отношение на традиционни престъпления, извършвани с помощта на технологии, но тя трябва съществува и по отношение на престъпления, които нямат аналог сред традиционните – например, установяване на контакт с дете чрез информационна или комуникационна технология (чл. 155а, ал.1 от НК).

Освен **актуалността** на проблематиката, безспорен е и **интердисциплинарният характер** на представената монография. Логично предметът на изследването води до неговото използване, както и до основни работни понятия като: дете; дете - пострадали; наказателноправна закрила на детето; престъпление, което се извършва с помощта на технология. Обект на представеното теоретично-правно изследване е наказателноправната закрила на детето, която със своето идейно съдържание изразява отношението на обществото и държавата към подрастващите и предизвиква обществения интерес.

Научното изследване отговаря на всички утвърдени изисквания в традицията на българската наказателноправна наука – добра вътрешна структура; логичност и последователност на изложението; извеждане и аргументация на авторските тези. Научният труд представлява безспорна научна новост. Научният принос на авторката е, че изследвайки недостатъчната наказателноправна закрила на децата в съвременното високотехнологично общество, тя е съумяла по възможно най-добрия начин да представи и защити своите научни тези, да разкрие нови моменти в теоретичното осмисляне на наказателноправната закрила на децата, нейното актуализиране и засилване. От гледна точка на теорията и практиката заслужават внимание и направените предложения *de lege ferenda* за бъдещо усъвършенстване на действащото национално законодателство, още повече че в НК на Р България понятието „виртуални” е използвано само в два текста – чл.155б, ал.1 от НК и чл.155в от НК (с.122). От особено значение е направеният извод, че националното ни законодателство „не отчита нарастващото потребление на

информационните и комуникационни технологии, и по-специално на интернет за извършване на престъпления, свързани с терористични дейности” (с.174). Подчертана е необходимостта от комплексни мерки – образователни, информационни и законодателни, както и общи действия на държавните институции, медиите и на неправителствения сектор. Методологическата основа на изследването представлява комплекс от общонаучни и специални методи за провеждане на научни изследвания, като системно-структурен, нормативен, формално-логически, дедуктивен и правно-исторически метод. Последователното и целенасочено използване на посочените методи на правно изследване, методите на логическа връзка и последователност имат не само познавателен характер, но чрез тях се извеждат научни аргументи в подкрепа на една или друга авторова теза. Този методологичен научен подход следва утвърдените традиции при подобен тип научен анализ. Всичко това говори за авторовото умение за изграждане на научнообоснован анализ, за постигане на систематизация и обобщение.

Монографията е написана на ясен и разбираем език, като в същото време е пример за висок научен юридически стил. Изключително добро впечатление прави умението на д-р Надежда Кръстева за коректно излагане на полемиката с други автори. Монографичният труд има необходимия научен апарат, който включва научни трудове на български и чуждестранни автори. С приносен характер в монографията се отличава и застъпената от авторката концепция, че обучението следва да бъде изведено като основно средство за ефективна превенция на престъпленията, извършвани с помощта на новите информационни и комуникационни технологии.

Д-р Надежда Кръстева демонстрира изключително добро познаване на **международноправните актове**, свързани с наказателноправната закрила на децата както в системата на ООН и на Съвета на Европа, така и в рамките на Европейския съюз – Европейската стратегия за киберсигурност, вторичното законодателство, и в частност Директива 2011/92/ЕС относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография.

В заключение, се налага изводът, че представеният монографичен труд има не само теоретична стойност, но той е актуален и от **практическа** гледна точка, а също така би могъл да подпомогне и бъдещата научно-изследователска дейност относно закрилата на децата като най-уязвимата социална група.

Справедлив е и направеният от д-р Кръстева извод, че действащата система от наказания по отношение на непълнолетните лица се нуждае от осъвременяване. С оригиналност се отличава и заключението, че важна част от процеса на успешната ресоциализация и реинтеграция на непълнолетните лица е изпълнението на специални мерки за подкрепа и съдействие.

Главен асистент д-р Надежда Кръстева е представила в процедурата за конкурс и други свои шестнадесет научни публикации, от които седем са на английски език, в авторитетни научни издания, включени в Web of Science (4 статии), Ulrich (1) и CEEOL (2). Останалите публикации са на български език в специализирани научни издания, от които преобладаващата част са включени в Националния референтен списък. Освен горепосочените статии д-р Кръстева е представила и три учебника и учебни помагала (единият от които в съавторство), писани през периода 2015-2018 г. Повечето публикации на кандидата са по проблеми, които са разработени и в монографичното изследване, в което авторката е доразвила своите тези, като например, защита на децата срещу киберпрестъпления, сексуална експлоатация на деца, детска порнография, различни онлайн форми на злоупотреба с деца и др. В други свои публикации авторката обръща внимание върху обучението на бъдещите юристи с оглед работата с непълнолетни и малолетни; върху „образователните перспективи” пред децата от ромската малцинствена група; върху детския труд и други икономически и социални аспекти на експлоатацията на деца, върху проблемите с децата-мигранти в рамките на ЕС. Всички научни изследвания на д-р Надежда Кръстева след защитата на докторската ѝ дисертация се отличават с научна новост и задълбоченост на научния анализ. През годините гл. ас. д-р Надежда Кръстева е участвала в национални научни конференции и семинари с научни доклади и съобщения. Д-р Кръстева е била и член на научни колективи по научно-изследователски проекти на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Във връзка с преподавателската дейност на гл. ас. д-р Надежда Кръстева е необходимо да се посочи, че тя успешно съчетава класическите и модерните форми на юридическо обучение, както и успява да създава умения у студентите за самостоятелна подготовка по време на учебния процес.

III. Критични бележки и препоръки

Като препоръка към кандидата в настоящия конкурс, бих си позволила да ѝ препоръчам да продължава научно-изследователската си дейност, тъй като професионалните ѝ качества на перспективен учен предполагат оригинална бъдеща научна продукция.

IV. Заключение

Представеният монографичен труд и останалите научни публикации за периода 2011-2019 година (след защита на докторска дисертация), както и цялостната преподавателска и научно-изследователска дейност на гл. ас. д-р Надежда Йорданова Кръстева ми дават основание за **положително заключение относно избора ѝ на академична длъжност „доцент“**. Въз основа на това предлагам на научното жури, а впоследствие и на Факултетния съвет на Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“ да избере гл. ас. д-р Надежда Йорданова Кръстева на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. „Право“ (Наказателно право. Наказателноправна закрила на малолетни и непълнолетни).

07.10.2019 г.

Член на научното жури:.....

/проф. д-р Г. Белова/

OPINION

by *Prof. Gabriela Belova Belova-Ganeva, PhD*

regarding the competition for the academic position “Associate Professor”
at South-West University “Neofit Rilski” in professional field 3.6. Law,
(Criminal law. Criminal Legal Protection of Minors)
(Order No. 1365 of July 24, 2019)

**for the professional-academic and scientific-applied activity of Chief Assist. Prof. Nadezhda
Yordanova Krasteva, PhD, for the period 2011-2019
(after acquiring a PhD)**

I. General information about the candidate in the competition

Nadezhda Yordanova Krasteva has been a lecturer in a basic employment contract at South-West University “Neofit Rilski” since February 2007 after successfully passed an assistant competition. Since 2011 she held a Doctorate Law Degree in the specialty “Criminal Law” after successfully defending her dissertation on the topic: “Criminal Legal Protection of the Child in the Republic of Bulgaria” with scientific supervisor Prof. Rumen Vladimirov, PhD, at the Department of Public Law and Public Management at South-West University “Neofit Rilski”. Since February 2011 she has been a Chief Assistant Professor. She conducts seminars in the obligatory subjects “Criminal Law” and “Criminal Procedure Law”, for students – full-time and part-time education in “Law” specialty; as well as lectures in “Criminal Law” for Law students, full-time and part-time education, as well as for students in the “National Security” specialty, full-time education; she also conducts lecture courses in the subject “Legal Protection of the Child” with students in “Social Activities” specialty, full-time and part-time education. Over the years, she has conducted courses in “Probation, Family Communication and Adaptation” with Law students, as well as “Collaboration on Criminal Legal Questions in the EU” with students in the Master Program “European Integration”.

As a candidate in the competition for the academic position “Associate Professor” Nadezhda Krasteva fulfills the requirement of the Act for the Development of Academic Staff in

the Republic of Bulgaria under Art. 24, para. 1, p. 2 (a) – she has held the academic position of “chief assistant professor” for more than two years. She submitted all the necessary documents, in accordance with the requirements of the Act for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of South-West University “Neofit Rilski”. At its first meeting, the scientific jury admits that the applicant fulfills the minimum national requirements under Art. 2b, para. 2 and 3 of the Act for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria. To the best of my knowledge, plagiarism in the submitted scientific papers has not been proven by legal order.

II. Assessment of the results and contributions of the presented habilitation work and other scientific production

According to the requirement of Art. 24, para. 1, p. 3 of the Act for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria the candidate presents a published monographic work on the topic: **“Criminal Legal Protection of the Child: Challenges in the Contemporary Technological Environment”**, Sofia, publishing house Veda Slovena-ZhG, 2019, ISBN 978-954-8846-52-3. The research of Chief Assist. Prof. Nadezhda Krasteva, PhD, addresses a specific problem, relatively new to criminal legal science and practice, which has not been explored in her dissertation.

The monography is a successful attempt **to analyze and subtract theoretical and practical conclusions about the criminal legal protection of the child in the contemporary technological environment**. It is hardly necessary to point out that the 21st century is primarily characterized by a global and extremely dynamic technological rise. Information and communication technologies are already seriously integrated into the process of every human innovation, in the extreme development of science, in the growth of business, in the modernization of public services. The development of information and communication technologies in the public space inevitably has some negative consequences. It is no coincidence, as the author points out, that except the term “cybercrime” Europol uses the term “computer-dependent crime” which is done only by computer, computer networks or other forms of information and communication technologies (pp. 92-93). Unfortunately, quite often we witness how technologies are used to commit various criminal acts – financial fraud; identity theft;

violation of copyright and related rights; production, holding and distribution of pornographic material with children; organization of gambling; recruitment of terrorists, etc., which often affect the most vulnerable social group – that of children. The researches on the problem in various scientific fields (sociology, pedagogy, psychology, etc.) show that children are among the most active users of different types of information and communication technologies. However, lack of sufficient knowledge and life experience increases the risk of engaging in adverse and sometimes even criminal situations.

Accordingly, it is hard enough to protect a child only in relation to traditional crimes committed by technology, but the protection must also exist in relation to crimes that do not have an analogue to traditional crimes – for example, contacting a child through information or communication technology (Article 155a, par. 1 of the CC).

In addition to the topicality of the issue, the interdisciplinary nature of the presented monography is indisputable. Logically, the subject of the research leads to its use, as well as to basic working concepts such as: child; child-victim; criminal protection of the child; a crime committed with the help of technology. The object of the presented theoretical and legal research is the criminal protection of the child, which with its ideological content expresses the attitude of the society and the state towards the adolescents and provokes the public interest.

The scientific research fulfills all established requirements in the tradition of the Bulgarian criminal legal science – good internal structure; logic and consistency of the statement; proclamation and argumentation of the author's theses. The scientific work is an indisputable scientific innovation. The author's scientific contribution is that by researching the insufficient criminal legal protection of children in today's high-tech society, she succeeds to best represent and protect her scientific knowledge, to reveal new points in the theoretical understanding of the criminal legal protection of the child, its updating and strengthening. From the point of view of theory and practice, the *de lege ferenda* proposals for further improvement of the existing national legislation are worthy of consideration, especially since in the Criminal Code of Bulgaria the term “virtual” is used only in two texts - Art. 155b, para. 1 of CC and Art. 155c of CC (p.122). Of particular importance is the conclusion that our national legislation “does not take into account the increasing consumption of information and communication technologies, and in particular Internet, in the commission of terrorist offenses” (p.174). The need for complex measures – educational, information and legislative, as well as joint actions of

the state institutions, the media and the non-governmental sector – is emphasized. The methodological basis of the research is a complex of general scientific and special methods for conducting scientific research, such as system-structural, normative, formal-logical, deductive and legal-historical method. The consistent and purposeful use of these methods of legal research, the methods of logical connection and consistency are not only cognitive, but by them are made scientific arguments in support of some author's thesis. This methodological scientific approach follows established traditions in this type of scientific analysis. All this shows the author's ability to build a science-based analysis, to achieve systematization and summarization.

The monography is written in clear and comprehensible language, while being an example of high scientific legal style. The ability of Nadezhda Krasteva, PhD, to present correctly the controversy with other authors makes a very good impression. The monographic work has the necessary scientific instrument, which includes the scientific works of Bulgarian and foreign authors. Contributing to the monography is the author's notion that training should be introduced as the main means of effective crime prevention through the use of new information and communication technologies.

Nadezhda Krasteva, PhD, demonstrates extremely good knowledge of international legal acts related to the criminal legal protection of children both in the UN system and in the Council of Europe and within the European Union, the European Cybersecurity Strategy, secondary legislation, and in particular Directive 2011/92/EU on combating the sexual abuse and sexual exploitation of children, and child pornography.

In conclusion, it is necessary to conclude that the presented monographic work has not only theoretical value, but it is also current from a practical point of view and could also help future scientific research activity on child protection as the most vulnerable social group.

The conclusion made by Krasteva, PhD, that the current system of punishment for juveniles requires updating is also right. The conclusion that an important part of the process of successful re-socialization and reintegration of minors is the implementation of special support and assistance measures is also original.

Chief Assist. Prof. Nadezhda Krasteva, PhD, has also presented also in the competition procedure other sixteen scientific publications, seven of which are in English, in authoritative scientific editions included in Web of Science (4 articles), Ulrich (1) and CEEOL (2). The rest of the publications are in Bulgarian in specialized scientific editions, the majority of which are

included in the National Reference List. In addition to the above articles, Krasteva, PhD, also presented three textbooks and study handbooks (one of which is co-authored), written in the period 2015-2018. Most of the candidate's publications are about issues that were developed in the monographic study, in which the author elaborated on her own thesis, such as child protection against cybercrime, child sexual exploitation, child pornography, various online forms of child abuse, and others. In other publications, the author pays attention to the training of future lawyers considering the work with minors; on “educational perspectives” for Roma minority children; on child labor and other economic and social aspects of child exploitation, problems with migrant children within the EU. All the scientific researches of Nadezhda Krasteva, PhD, after the defense of her doctoral dissertation, are distinguished by scientific novelty and complete scientific analysis. Over the years, Chief Assist. Prof. Nadezhda Krasteva, PhD has participated in national scientific conferences and seminars with scientific reports and notices. Krasteva, PhD, was also a member of scientific teams on scientific-research projects of the Faculty of Law and History of the South-West University “Neofit Rilski”.

In connection with the teaching activity of Chief Assist. Prof. Nadezhda Krasteva, PhD, it is necessary to point out that she successfully combines the classical and modern forms of legal training, as well as succeeds to create in students’ skills for independent preparation during the educational process.

III. Critical notes and recommendations

As a recommendation to the candidate in this competition, I would dare to recommend her to continue her scientific-research activity as her professional qualities as a prospective scientist suggest original future scientific output.

IV. Conclusion

The presented monography and other scientific publications for the period 2011-2019 (after defending a doctoral dissertation), as well as the entire teaching and scientific-research activity of Chief Assist. Prof. Nadezhda Yordanova Krasteva, PhD, gives me the reason for a positive conclusion about her choice for the academic position “Associate Professor”. On this basis, I propose to the Scientific Jury, and subsequently to the Faculty Council of the Faculty of Law and History of the South-West University “Neofit Rilski”, to choose Chief Assist. Prof.

Nadezhda Yordanova Krasteva, PhD, for the Academic Position “Associate Professor” in Professional Field 3.6. “Law” (Criminal law. Criminal Legal Protection of Minors).

07 October 2019

Member of the Scientific Jury: .....

/Prof. Gabriela Belova, PhD/